HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שואל פרק שלשה ועשרים שבת קנא.

חנא אסיפא קאי. דקתני ת"ק להיתירא חנא ממשיך הוא לשמור ואתא לאיפוי ושוויה כיה כולה להפיכת כל היומא כהן: **האי לא שאני וכאי להחשיך עליו וכאי אני באמירתו מיבעי ליה.** (ג) להיתיר המשיכה תנן והיתר לאמירה לא תנן והיכי תלי תניא בדלא תניא: **לעולם אסיפא קאי.** דכקאמרת ודקשיא לך לאמירה מהיכא קאמר ליה להיתירא דתלי בה המשכה מהא קאי לאמר רב יהודה כו' אלמא זכאי אמירתו בחשיכתו מיבעי ליה לעולם אסיפא קאי ואבא שאול אהא קאי דאמר רב יהודה אמר שמואל אמותר לאדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי וקאמר אבא שאול לת"ק מי לא מודית דמותר אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי ואימא כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כלל לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר [ו]אין [ב]מחשיכין על התחום להביא בהמה [ג]היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו ומחשיכין לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין ואומרים לו לך למקום פלוני ואם לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני לא מצאת במנה הבא במאתים ר' יוסי ברבי יהודה אומר [ה]ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח: **מתני'** [ו]מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים [ז]נכרי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל אא"כ באו ממקום קרוב עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בו ישראל ואם בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית: **גמ'** מאי ממקום קרוב רב אמר ממקום קרוב ממש ושמואל אמר [ח]חיישינן שמא [ט] חוץ לחומה לנו [א] דיקא מתניתין כוותיה דשמואל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי הכא נמי מספיקא שרי [י]ותניא כוותיה [ב] דרב [ג] [י]עיר שישראל ונכרים דרים בה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת אם רוב נכרים לערב רוחץ בה מיד אם רוב ישראל ימתין עד כדי שיחמו חמין מחצה על מחצה [י](אסור וימתין) עד כדי שיחמו חמין ר' יהודה אומר באמבטי קטנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד מאי רשות אמר רב יהודה אמר רב יצחק בריה דרב יהודה אם יש בה אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו [י] קומקומין בבת אחת באמבטי קטנה מותר לרחוץ בה מיד: [יא]עשו לו ארון וחפרו לו קבר וכו': **אמאי הכא נמי ימתין בכדי שיעשו אמר עולא** [יב]בעומד באסרטיא תינח קבר ארון מאי איכא למימר א"ר אבהו [ב]במוטל על קברו: **מתני'** [ל]עושין כל צרכי המת סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז בו אבר שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שימתין

האי כל שאני רשאי בחשיכתו רשאי אני באמירתו מיבעי ליה. תימה הא דכי פריך לעיל הא כל שאיני רשאי בחשיכתו מיבעי ליה מכלל דאי הוה תנן הכי הוה אמינא ספיר תנא דתלי תניא בהמירה וי"ל התם שאני דלא תנא דתלי תניא בדלא תניא לעיל לא יאמר אדם לחבירו שכור לי פועלים אבל תניא דלא תניא בדלא תניא להיתר בהמירה לא תניא אבל היתר בהשכה תניא:

לעולם אסיפא קאי (ד) **דאמר רב יהודה אמר שמואל** מותר **אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך.** תע"ק שהוא אינו יכול לילך לשומרן יכול לומר לחבירו לשמרן ומתניתין הכי קאמר כל שאני זכאי באמירתו מיבעי ליה לעולם אסיפא קאי ואבא שאול אהא קאי דאמר רב יהודה אמר שמואל אמותר לאדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי וקאמר אבא שאול לת"ק מי לא מודית דמותר אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי ואימא כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כלל לאתויי הא דת"ר אין מחשיכין על התחום להביא בהמה. יש ספיקים דגלסקי ממשיכים לפי שהם יש בם בורגנים הולך ומביאה ומוסיפתא גרם אין מחשיכין וי"ל לתיילי בבהמה שאינה יכולה לצאת ברגליה כגון טלה קטן תע"כ ישמוהו בכתף שאפילו יש מחיצות אינו רשאי להביא לתוכן לטלטל בעלי חיים שהם מוקצים: **נכרי שהביא חלילים בשבת לא יספוד בהן ישראל.** לת כפי' הקונטרס שפיכת עולמית מדפיך בגמרא גבי עשה נכרי חרון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אמאי הכא נמי ימתין בכדי שיעשו ומתני' קתני מי לו דקתי מחמי הכא נמי מיחה [ב]ממתני' עיר שישראל ונכרים דרים בה כו' ומשנה היא שנויה במסכת שבת (פ"ג מ"ה) ר' יהודה אומר באמבטי קטנה ואם יש רשות רוחץ בה מיד, ומפרש רב יצחק בריה דרב יהודה מאי רשות כגון אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו עשרה קומקמין בבת אחת מותר לרחוץ מיד. עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בהן ישראל. ומקשינן אמאי והא ישראל וגוי כמחצה על מחצה דמי, ימתין בכדי שיעשו. ומפרק עולא כגון בגוי מת המוטל באיסטרטא דמוכחא מילתא שזה הקבר לזה הגוי נחפר שדומה לרוב גוים שאין צריך להמתין בכדי שיעשו. תוב אקשינן תינח קבר, ארון מאי. ופריק ר' אבהו בארון המוטל על הקבר שנמצא הארון בקבר.

הגהות הב"ח

(ג) גמ' מתן לחומה לנו אמר רבא דיקא מתני': (ד) שם ומנית שומיה דכל דת"ר עיר: (ה) רש"י ד"ה ואפי כל וכו' דהיתרא דהשכחה תנן: (ו) תוס' ד"ה לעולם אסיפא קאי ואבא שאול אהא קאי לאמר רב יהודה: (ז) ד"ה דיקא וכו' היכי מוכחא מינה: (ח) באו"ד וע"ג נמי כאמר דתנו רבנן גם בפ"ב ל"ג ליה תנא ס"ג:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (דיקא מתני' כו' עד ס"ע מספיקא אני) תפ"מ: [ב] שם כוותיה דכל ל"ל דאמר:

מוסף רש"י

ימתין עד כדי שיחמו חמין. שלא יהנה כאמה שהקדימו לחמם בשבת, וכן בכל מעשה שבת נתנו מכמיס שיעור להמתין לערב בכדי שיעשו (לעיל קכב.).

רבינו חננאל

כל שאיני זכאי בחשיכתו (אני) [אינן] זכאי באמירתו היה לו לומר, כי אין מחשיכין אמרה משנתינו בפירוש, ומכללו נלמד האמירה, כלומר מאחר שאין לו להחשיך בתחום לשכור פועלין, כך אין לו לומר לחבירו השכר לי פועלין עם חשכה. אלא אסיפא, אבל מחשיך הוא לשמור וכו', כלומר כשם שמותר לו להחשיך, כך מותר לו לומר לחבירו החשיך והביא לי פירות. האי כל (שאיני) [שאנן] זכאי בחשיכתו זכאי אני באמירתו היה לו לומר. ואוקימנא כדרב פפא דאמר מותר לאדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך וכו', כלומר כשם שאני זכאי לומר לחברי שמור לי פירות שבתחומך כך מותר לי לשמר פירות שבתחומי ולהחשיך עליו. ואמרינן עוד ולמה ליה כלל ליתנייה בהדיא. ופרקינן כלל להביא הא דת"ר מחשיכין על התחום להביא בהמה היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה, ולפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין אומרים לו לך למקום פלוני, לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני, לא מצאת במאה הבא במאתים ובלבד שלא יזכור את הדמים. ר' יוסי בר' יהודה (אומר) ובלבד שלא יזכור לו סכום המקח. מתני' מחשיכין על התחום, עד אא"כ באו ממקום קרוב. מאי ממקום קרוב, רב אמר קרוב ממש ושמואל אמר חיישינן שמא חרון לחומה לנו. [ו]ופירוש לן מרן דברי שמואל הללו, והיאך מתניתין דייקא כוותיה, ומה טעם חלילים שהביאם גוי בשבת לא שיספוד בהם

ו) נראה דזה הוא שאמר לעיל ופ"ל יפקח לן מרן (ומ"ש שלא מצאת הכתם היא תלי תמוכה.

מוסף תוספות

א. ה"ג רש"י בתד לישנא תוס' כלא"ש. ב. כוותיה דשמואל, דתנן. תוס' כלא"ש. ג. ודייק מדר' יהודה דאמר. תוס' כלא"ש.

רבינו חננאל (המשך)

ישראל ולמה לא ימתין בכדי שיביאו, או דלמא משום דלא ידעינן מהיכן באו, ועוד המותר לספוד בהן ביום ראשון ובשאר ימי החול או לאו, ומה פירק לו הלא אפילו אם המת מונח בדרך צריך להמתין בכדי שיחפור בקבר והדר קושיין לדוכתיה, וכן בארון ליסברה לן מרן. ועוד אם הדברים הללו על עיר שרובן ישראל הם או לא, כי אם רובן גוים למה צריך להמתין והלא לעניין מרחץ אמרו מותר לרחוץ בה מיד. ושמואל אמר חיישינן שמא חרון לחומה לנו, ואע"ג דאיסורא הוא וקיי"ל הילכתא כרב באיסורי, הכא הילכתא כשמואל דדיקא מתניתין כותיה, דתנן במסכת מכשירין עיר של ישראל, וגרים דרין בתוכה, והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת אם רוב גוים מותר לרחוץ בה מיד, אם רוב ישראל ימתין עד בכדי שיחמו חמין, מחצה על מחצה ימתין בכדי שיחמו חמין. ר' יהודה אומר באמבטי קטנה ואם יש רשות רוחץ בה מיד, ומפרש רב יצחק בריה דרב יהודה מאי רשות כגון אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו עשרה קומקמין בבת אחת מותר לרחוץ מיד. עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בהן ישראל. ומקשינן אמאי והא ישראל וגוי כמחצה על מחצה דמי, ימתין בכדי שיעשו. ומפרק עולא כגון בגוי מת המוטל באיסטרטא דמוכחא מילתא שזה הקבר לזה הגוי נחפר שדומה לרוב גוים שאין צריך להמתין בכדי שיעשו. תוב אקשינן תינח קבר, ארון מאי. ופריק ר' אבהו בארון המוטל על הקבר שנמצא הארון בקבר.